

TEKI ŹRÓDŁOWE

Obraz stanu wojennego
w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Teki źródłowe

Muzeum Historyczne w Lubinie

Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Prezentujemy Państwu teleksy, jakie wysyłano z Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Legnicy (KW PZPR) do Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR). Opieramy się na zachowanych materiałach zdeponowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Odział Legnica (AP Legnica). Numeracja wskazuje, iż nie wszystkie teleksy się zachowały. Podczas prac edytorskich ujednoliliśmy pisownię, w tym znaki interpunkcyjne. Aparat naukowy służy do dalszych prac poznawczych związanych z życiem codziennym w Zagłębiu Miedziowym, a także ma za zadanie ułatwić odbiór dokumentu.

1982, wrzesień 1
Teleks nr 399

AP Legnica, KW PZPR, sygn. 753
maszynopis

Informujemy, iż na terenie województwa legnickiego, z miast w których miały wczoraj miejsce demonstracje i zajścia tylko w Lubinie i Głogowie notowano gromadzenie się grup ludzi.

W Głogowie aktualnie panuje spokój. W innych miastach nie dochodziło do zgrupowań. Najpoważniejsze zagrożenie ładu społecznego wystąpiło w Lubinie. W godzinach popołudniowych doszło tam do ponownych incydentów i naruszeń prawa stanu wojennego. Około godz. 17.30 gromadzące się w kilku punktach miasta grupy młodych mężczyzn zaatakowały budynek Komitetu Miejskiego PZPR. Użyto sił porządkowych – tłum rozproszono. Aktualnie gromadzi się on na miejscu wczorajszych tragicznych zajść. Sytuacja jest nadal skomplikowana i trudno na chwilę obecną przewidzieć dalszy tok wydarzeń. Tłum liczy ponad 1.000 osób. O przebiegu wypadków będziemy informować w miarę otrzymanych informacji na we-cze lub teleksem.

x x x

Praca w przedsiębiorstwach, zakładach, hutach i kopalniach w województwie przebiegała bez zakłóceń. W wielu zakładach dała się jednak odczuć atmosfera przygnębienia ofiarami wskutek wczorajszych zajść.

Wnioski takie wysuwają się z wypowiedzi i zadawanych pytań w trakcie narad, spotkań bądź odpraw informacyjnych z załogami zakładów pracy przeprowadzonych przy udziale pracowników politycznych KW i instancji terenowych.

Opinie załóg i środowisk są zróżnicowane. Dość częste są głosy stwierdzające, iż dla młodzieży były to formy wyżycia się przy reżyserowaniu nimi przez podziemie „Solidarności”. Osoby starsze z dezaprobatą wyrażają się o zajściach oraz krytykują tolerancyjny stosunek władzy wobec faktów naruszania praw stanu wojennego. Odpowiedzialnością za udział dzieci i młodzieży obwinia się tak rodziców jak i nauczycieli.

W większości społeczeństwo z dezaprobatą wyraża się o zajściach ulicznych do jakich doszło w województwie. Szczególnie negatywnie ocenia się fakt, iż w zamieszkach brała udział przede wszystkim młodzież, dzieci a także grupy osobników nigdzie niepracujących i marginesu społecznego.

Obok powyższego w wypowiedziach wyrażano także opinie oraz stosunek do działań organów porządkowych, oceny były jednak zmienne i niekiedy skrajnie różne. Jedni wskazywali na opieszałość i brak zdecydowania w ich działaniu, natomiast inni chwalili za wstrzemięźliwość przed nadmierną przemocą, co mogłoby doprowadzić do ofiar w innych

miastach. Stwierdzono również, zwłaszcza w środowisku lubińskim, iż niepotrzebne było demonstrowanie siły w formie jaką się ona ujawniła (użycie broni palnej).

Wskazywano, iż MO nie jest odpowiednio wyposażona do tego rodzaju akcji np. brak masek ochronnych, pałek, masek przeciwgazowych obniżało sprawność akcji funkcjonariuszy i narażało ich na bezpośrednie zagrożenie. Stwierdzano, że władza nie może dawać się łżyć, kopać i opluwać.

Były również głosy, iż dużą przysługę podziemiu „Solidarności” i zachodniej propagandzie oddały nasze środki przekazu, rozpowszechniając wiadomości o terminie i miejscach akcji.

Powszechnie żądano zaostrzenia rygorów stanu wojennego, nie wystarcza bowiem kolegium. Wskazywano na rozluźnienie dyscypliny także w zakładach zmilitaryzowanych. Informacje o ponownym internowaniu a nie aresztowaniu powodują poczucie bezkarności. Krytyce poddano również zachowanie się kleru. Twierdzi się, iż pomimo apelu prymasa Glempa księża angażują się w różny sposób w rozruchy m.in. odbywając nabożeństwa dając schronienie w kościołach awanturnikom bądź głosząc podburzające kazania.

X X X

Jutro podobnie jak dzisiaj pracownicy polityczni KW wcześniej rano wyjdą do instancji terenowych i zakładów pracy z zadaniem wyjaśnienia podłoża i przebiegu zajść oraz przeciwstawianiu się plotkom. Materiał pomocniczy opracowany przez WKO spotkał się dotychczas z pozytywnym przyjęciem wśród załóg.

Biorąc pod uwagę złożoność wydarzeń na terenie województwa, bardziej pogłębioną informację będziemy mogli przekazać w ciągu najbliższych dni.

Sekretarz KW PZPR
Zbigniew Korpaczewski

Muzeum Historyczne w Lubinie

Seria wydawnicza:
Teki Źródłowe Muzeum Historycznego w Lubinie

Tom IV
Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Wstęp, wybór i opracowanie
Marek Zawadka

Opracowanie graficzne
Jacek Świerad

Skład i łamanie
Ewa Danilewicz

Publikacja w ramach projektu: *40. rocznica stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym 1981–1983*, pod redakcją Marka Zawadki

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie
Lubin 2021–2023